

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

26 בינואר 2006

231

כ"ו בטבת התשס"ו

עמוד

236 הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 91) (איסור סחר בבני אדם), התשס"ו-2006

הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 91) (איסור סחר בבני אדם), התשס"ו-2006

1. תיקון סעיף 15 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 15(ב) במקום "ריבוי נישואין או עבירה" יבוא "ריבוי נישואין, עבירה" ובמקום הסיפה החל במילה "שעבר" יבוא "שנעברה בקטין או בקשר לקטין או עבירה של סחר בבני אדם לפי סעיף 377א, שעבר מי שהיה בזמן עשיית העבירה אזרח ישראלי".

ד ב ר י ה ס ב ר

especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime (להלן – הפרוטוקול בדבר מיגור הסחר), וכן על הפרוטוקול בדבר סחר בילדים, זנות של ילדים ופורנוגרפיה של ילדים Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography (להלן – הפרוטוקול בדבר מיגור הסחר בילדים), שנועדו להילחם, בין השאר, בתופעות אלה.

המאבק בתופעת הסחר בבני אדם בחקיקה הישראלית מוגבל כיום למאבק בתופעת הסחר בבני אדם למטרות עיסוק בזנות. סעיף 203 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), שהוסף בחוק העונשין (תיקון מס' 56) התש"ס-2000 (פורסם בס"ח התש"ס, עמ' 226), קבע כעבירה פלילית סחר בבני אדם לעיסוק בזנות וכן נקבע בו עונש מערי שניתן להטיל על עובר העבירה. כמו כן, נחקק לאחרונה חוק הגבלת שימוש במקום לשם מניעת ביצוע עבירות, התשס"ה-2005 (פורסם בס"ח התשס"ה, עמ' 426) המאפשר, בין השאר, הוצאת צו שיפוטי להגבלת שימוש במקום שקיים חשש סביר שישמש לביצוע עבירות, ובין השאר, עבירה לפי סעיף 203 לחוק העונשין.

החוק המוצע נועד בעיקרו לשרת כמה מטרות: ראשית, להעניק כלים לשיפור המאבק בסחר בבני אדם ולהגנה על קרבנותיו, גם כשמדובר בסחר למטרות שאינן עיסוק בזנות. שנית, להתאים את החקיקה הישראלית לאמנות בין לאומיות שעליהן חתמה מדינת ישראל כדי שהמדינה תוכל לאשררן ובכך ליטול חלק חשוב במאבק הבין לאומי.

מטרות אלה יושגו באמצעות ביצוע תיקונים שונים בחוק העונשין, ובהם הרחבת תחולתה של עבירת הסחר בבני אדם כך שתחול לא רק כאשר מדובר בסחר למטרות עיסוק בזנות, התאמת הוראות אחרות בחוק העונשין להרחבה כאמור, וכן הסמכת בתי המשפט לחלט רכוש הקשור לעבירת סחר בבני אדם בקשת רחבה יותר של מקרים מהמצב כיום. לפי המוצע, תוקם קרן חילוט שדרכה ייועד הרכוש המחולט והקנסות המוטלים בשל עבירות כאמור למטרות הקשורות למיגור עבירות אלה ולהגנה על קרבנותיהן. כמו כן, מוצעים תיקונים נוספים בחוקים שונים שנועדו לספק הגנה לקרבנות הסחר בבני אדם, ובהם תיקון חוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט), באופן המסמיך את בתי המשפט לדרון בדלתיים סגורות אם יש צורך בכך לשם הגנה על ענינו של נפגע עבירת סחר בבני אדם, וכן לאסור פרסום שמו של מתלונן או ניוק שהוא קטין במשפט בשל עבירה כאמור, בלי רשות בית המשפט.

בללי

בשנים האחרונות רווחת בחברה הבין לאומית תופעה חמורה בהיקפה של סחר בבני אדם, המגיעה לממדים של תעשיית "עבדות מודרנית". תופעה זו התפתחה על רקע של עוני, גידול בילודה בארצות מתפתחות מסוימות וכרסום בתבניות התנהגות מסורתיות בעקבות המודרניזציה, המהווים קרקע פוריה לגורמים עברייניים לשדל אנשים מאותן ארצות מתפתחות להגר לארצות רווחה, תוך הבטחה שמהלך זה ישפר את חייהם ואת חיי בני משפחותיהם.

מטרות הסחר הן שונות וכוללות ניצול מיני, שעבוד ונטילת אבר מאברי הגוף, בין התנאים הטיפוסיים המאפיינים את תנאי העסקתם של אותם "עבדים" נמנים עבודה במשך רוב שעות היממה, ניתוק ממוקדי תמיכה היצוניים, עיכוב דרכונים, הפעלת תרמית, אלימות, כוח או אמצעי לחץ אחרים נגדם, כליאתם ומתן תשלום זעום בעד עבודתם. כלי הנוכה לשימוש נפוץ בידי הסוחרים הוא "שעבוד חובות" שבמסגרתו נדרש המשוועבד לפצות את מעבידו על הוצאות הבאתו וכלכלתו. כדי לעשות כן, הוא נדרש לוותר על שכרו או לקבל שכר זעום, כשאורך תקופת הפיצוי וערך השירותים נקבעים שרירותית בידי המעביד (ר' לענין זה את פסק דינו של בית המשפט העליון בע"פ 1609/03 בוריסוב ואח' נ' מדינת ישראל (פורסם בפד"י נח(1) 55) (להלן – פסק דין בוריסוב).

פגיעותם של קרבנות הסחר גדולה במיוחד בשל זרזתם בארץ היעד. כשהם מגיעים בדרכים לא הוקיות, הסוחרים דואגים ליצור אצלם חשש מהבאת תלונותיהם לפני הרשויות ואף במקרים שבהם הגיעו כדיון, אין הם מכירים את השפה ואת התרבות המקומית, דבר שמרתיע אותם ממימוש זכויותיהם.

בישראל התפתחה תופעת הסחר בבני אדם במהלך 15 השנים האחרונות ועיקרה ייבוא נשים מארצות מקור (דוגמת ברית המועצות לשעבר) למטרות העסקתן בזנות בישראל. עם זאת, לאחרונה החלה להתפתח בישראל גם תופעה של סחר בבני אדם למטרות אחרות, למשל לשם הבאתם למצב של עבדות, נטילת אבר מאברי גופם ונטילת תינוקות ממי שילדה אותם.

ישראל חתמה ביום 14.11.2001 על הפרוטוקול למניעה, מיגור וענישה של סחר בבני אדם (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons,

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשס"ו, עמ' 230.

2. בסעיף 203א לחוק העיקרי –

תיקון סעיף 203א

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "גרימה לעזיבת מדינה לשם עיסוק בזנות";

(2) סעיפים קטנים (א), (ג) ו-(ד) – בטלים.

ד ב ר י ה ס ב ר

ומדובר בנגע בין-לאומי שיש למדינת ישראל ענין בבירורו כשהוא מבוצע על ידי אזרחיה, אף במקרים שבהם מדינה אחרת לא קבעה שמעשה זה הוא עבירה. יצוין כי בענין סמכות השיפוט יחולו גם הכללים והתנאים המפורטים בסעיף 9 ובסעיף 14(ב2) ו-(3) ו-(ג) לחוק העונשין, למשל, בענין הסכמת היועץ המשפטי לממשלה להגשת כתב אישום כאמור, וכן הדרישה שסמכות השיפוט תוחל רק במקרים שבהם לא זוכה כבר האדם במדינה שבה עבר את העבירה, ואם הורשע בה – לא נשא את עונשו.

סעיף 2 סעיף 203א לחוק העונשין, שענינו סחר בבני אדם לעיסוק בזנות, קובע לאמור:

"סחר בבני אדם לעיסוק בזנות

203א. (א) המוכר או הקונה אדם להעסקתו בזנות או המתווך למכירה או לקניה כאמור, דינו מאסר שש עשרה שנים; לענין זה, "מוכר או קונה" – תמורת כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה אחרת.

(ב) הגורם לאדם לעזוב את המדינה שבה הוא מתגורר כדי שיעסוק בזנות, דינו – מאסר עשר שנים.

(ג) הורשע אדם בעבירה לפי סעיף זה, לא יפחת עונשו מרבע העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו.

(ד) עונש מאסר לפי סעיף קטן (ג) לא יהיה, בהעדר טעמים מיוחדים, כולו על תנאי."

הסעיף האמור נועד לתת מענה לתופעה של סחר בבני אדם לשם העסקתם בזנות, אשר החלה להתפשט בתקופה שבה הוסף הסעיף, ולפיכך הוחלט להוסיפו בסימן י' לפרק ח' שבחלק ב' לחוק העונשין, אשר ענינו זנות ותועבה. סעיף קטן (א) של הסעיף האמור, האוסר על מכירה או קניה של אדם לשם העסקתו בזנות או על תיווך למכירה או לקניה כאמור, היה חידוש לעומת המצב שהיה קיים ערב חקיקתו. לעומת זאת, סעיף קטן (ב) של הסעיף האמור היה קיים קודם לכן בסעיף 202 לחוק העונשין, במתכונת של עבירת שידול לזנות.

מוצע לתקן את סעיף 203א לחוק העונשין ולבטל את סעיף קטן (א) שבו בנוסחו ובמיקומו הנוכחיים, ובמקביל לעגן את הרעיון המונח ביסודו בסעיף איסור סחר כללי יותר, המוצע בסעיף 377א לחוק העונשין. זאת, מכיוון שהסחר בבני אדם לשם עיסוק בזנות הוא רק פן אחד של תופעה רחבה יותר של סחר בבני אדם למטרות אחרות, ובהן כליאה, סחיטה, הבאה למצב של עבדות ונטילת אבר מאברי הגוף. הערך המוגן בבסיס איסור הסחר הכללי בבני אדם אינו אותו ערך המוגן בעבירות הזנות, אלא

השפעת החוק המוצע על זכויות ילדים

הסחר בבני אדם פוגע לעתים קרובות גם בקטינים. הצעת חוק זו מגשימה את דרישות הפרוטוקול בדבר מיגור הסחר בילדים, המחייב את המדינות החתומות עליו לקבוע כעבירה פלילית סחר בילדים למטרות שונות. כמו כן, הוא מיישם את דרישות הפרוטוקול בדבר מיגור הסחר, המחייב את המדינות החתומות עליו להביא בחשבון במסגרת הצעדים שהן מגבשות כדי להגן על קרבתות הסחר, את הצרכים המיוחדים של ילדים (סעיף 46). סעיף 377א(ג) לחוק העונשין המוצע בסעיף 10 להצעת החוק, מבטא את החומרה המיוחדת שבביצוע עבירת סחר נגד קטין ובכך מיישם גם את גישת הפרוטוקול בדבר מיגור הסחר בילדים.

סעיף 11 להצעת החוק, המתקן את סעיף 70 לחוק בתי המשפט, שענינו איסור פרסומים, מרחיב את האיסור על פרסום בלי רשות בית המשפט כך שיחול גם לענין שמו, תמונתו, מענו או פרטים אחרים העשויים להביא לזיהויו, של קטין שהוא קרוב עבירת סחר בבני אדם. הוראה זו נועדה להושיט הגנה מיוחדת לנפגע שהוא קטין מפני נזק נפשי נוסף בעקבות פרסום פרטיו, מעבר לנזק המהותי שנגרם לו מעצם ביצוע העבירה.

סעיף 1 סעיף 15 לחוק העונשין, שענינו עבירה שנעברה בידי אזרחי ישראל או תושב ישראל, קובע בסעיף קטן (ב), כי אם אזרחי ישראל או תושב ישראל עובר עבירה מחוץ לישראל, ניתן להחיל לגביה את דיני העונשין של ישראל, ובלבד שהתקיימו התנאים הקבועים באותו סעיף, ובין השאר, שהמעשה מהווה עבירה גם לפי דיני המדינה שבה בוצע (כלל ה"פליליות הכפולה").

עם זאת, נקבעו באותו סעיף כמה חריגים המאפשרים להחיל סמכות שיפוט על אזרחי ישראל שעשה מעשה שהוא בבחינת עבירה בישראל, אף שהמעשה אינו מהווה עבירה על פי דיני המדינה שבה נעשה, וזאת כאשר המעשה מהווה עבירה של ריבוי נישואין, עבירות זנות בקטינים ועבירת סחר בבני אדם לעיסוק בזנות לפי סעיף 203א לחוק העונשין.

לאור המוצע בסעיף 10 להצעת החוק, לקבוע הוראה בסעיף 377א לחוק העונשין שתרחיב את תחולתו של האיסור על סחר בבני אדם הקיים כיום בסעיף 203א לחוק העונשין גם למקרים שבהם מטרת הסחר אינה עיסוק בזנות (רי דברי הסבר לסעיף 377א המוצע), מוצע לתקן את סעיף 15(ב) לחוק העונשין ולהוסיף לרשימת החריגים שבהם לא נדרשת "פליליות כפולה" גם עבירה של סחר בבני אדם לפי סעיף 377א בנוסחו המוצע. זאת, הואיל

הוספת סעיף 368. 3. לפני סעיף 369 לחוק העיקרי, תחת הכותרת "סימן ז': פגיעה בחירות" יבוא:

"הגדרות" 368. בסימן זה –

"הבאה לידי מעשה זנות" – עבירה לפי סעיף 201;

"המתה" – עבירה לפי סעיפים 298 או 300;

"כליאת שווא" – עבירה לפי סעיף 377;

"מעשה זנות" – כמשמעותו בסעיף 201;

"סחיטה" – עבירה לפי סעיפים 427 או 428;

"עבדות" – כהגדרתה בסעיף 376(ב);

"עבירת מיץ" – עבירה לפי סימן ה' לפרק זה, למעט עבירה לפי סעיף 352(א);

"פרסום תועבה", "הצגת תועבה" – כמשמעותם בסעיף 214."

תיקון סעיף 370. 4. בסעיף 370 לחוק העיקרי –

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "חטיפה אל מעבר לגבולות מדינה";

(2) אחרי "מעבר לגבולות המדינה" יבוא "שבה שוהה אותו אדם".

החלפת סעיף 371. 5. במקום סעיף 371 לחוק העיקרי יבוא:

"חטיפה בנסיבות 371. החוטף אדם לשם אחד מאלה או החוטף אדם ומעמידו בכך בסכנה מחמירות של אחד מאלה, דינו – מאסר עשרים שנים:

(1) המתה;

(2) כליאת שווא;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 4 סעיף 370 לחוק העונשין, שענינו חטיפה מהארץ, אוסר על הוצאת אדם בלא הסכמתו אל מעבר לגבולות מדינת ישראל, אך אינו אוסר על הוצאת אדם בלא הסכמתו ממדינה מחוץ לישראל. בכך מחטיא הסעיף בנוסחו הקיים את מטרתו, בנסיבות החדשות שנוצרו במסגרת תופעת הסחר בבני אדם שלפיהן מתבצעת לעתים חטיפת אדם ממדינת מקור (למשל מדינה בברית המועצות לשעבר) למדינת יעד (למשל מדינת ישראל). כדי ליטול חלק פעיל במאבק הבין-לאומי בסחר בבני אדם, מוצע לתקן את סעיף 370 לחוק העונשין ולהרחיב את האיסור הקיים בו כך שיחול לגבי חטיפת אדם אל מעבר לגבולותיה של מדינה בלשהי שבה הוא שוהה.

סעיפים 5 עד 7 עבירות החטיפה מרוכזות בסימן ז' לפרק "שבחלק ב' לחוק העונשין, אשר ענינו פגיעה בחירות. לעבירות החטיפה והסחר בבני אדם יש מכנה משותף, שכן בשני המקרים מדובר באיסורים שנועדו להגן על חירותו של אדם. יתירה מזו, דפוס התנהגות מוכר במסגרת פעולת סחר באדם הוא חטיפתו של אותו אדם, לעתים תוך שימוש בכוח או באיומים. לאור המכנה המשותף בין עבירות אלה ושילוב מעשי חטיפה במסגרת עבירות הסחר, מוצע לתקן את הסעיפים בחוק העונשין שענינם חטיפה ולהתאימם למציאות הקיימת.

ערך ההגנה על חירותו של אדם. לפיכך, מוצע למקם את הסעיף הכללי האוסר סחר בבני אדם למטרות שונות, ובהן למטרות עיסוק בזנות, בסימן ז' לפרק "שבחלק ב' לחוק העונשין, אשר ענינו, פגיעה בחירות (ר' דברי ההסבר לסעיף 377 המוצע).

עם זאת, מוצע להשאיר את סעיף 203א(ב) לחוק העונשין האוסר על אדם לשדל אדם אחר לעזוב מדינה כדי לעסוק בזנות, במיקומו הנוכחי (בסימן ז' לפרק ח' שבחלק ב' לחוק העונשין, העוסק כאמור בזנות ותועבה). וזאת מאחר שבסעיף זה הדגש הוא על שידול לזנות. סעיף זה שייך אמנם לתחום הסחר מבחינה זו שהוא מתייחס לתופעה בין-לאומית של שידול אדם לעזוב את המדינה שבה הוא מתגורר כדי שיעסוק בזנות במדינה אחרת, אך עם זאת הערך המוגן בסעיף הוא גם ערך המוסר, שהוא הערך המוגן בעבירות הזנות. יצוין שיש גם משמעות מעשית להותרת סעיף קטן זה על כנו למקרים שבהם קשה להוכיח את קיומם של כל היסודות המקימים עבירת סחר בבני אדם לפי סעיף 377 המוצע.

עוד מוצע לבטל את סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) של סעיף 203א לחוק העונשין הקובעים עונש מוערי לעבירות לפי סעיף 203א, שכן סעיף 377 המוצע קובע עונש מוערי לעבירת הסחר בבני אדם הכוללת גם סחר למטרות העסקה בזנות (ר' דברי ההסבר לסעיף 377 המוצע).

- (3) סחיטה;
- (4) נטילת אבר מאברי גופו;
- (5) הולדה של ילד ונטילתו לאחר מכן;
- (6) הבאתו לידי עבדות;
- (7) הבאתו לידי מעשה זנות;
- (8) הבאתו לידי השתתפות בפרסום תועבה או בהצגת תועבה;
- (9) גרימת חבלה חמורה לו;
- (10) ביצוע עבירת מין בו.
6. סעיפים 372 ו-374 לחוק העיקרי – בטלים.
7. במקום סעיף 375 לחוק העיקרי יבוא:
- ”הסתרה או כליאה של חטוף 375. המסתיר אדם שנחטף או הכולא אותו כליאת שווא, דינו כדין מי שחטף את אותו אדם.”
8. במקום סעיף 376 לחוק העיקרי יבוא:
- ”כפייה לעבדות 376. (א) הכופה אדם לעבדות, תוך שימוש בכוח או הפעלת אמצעי לחץ אחרים או תוך איום באחד מאלה, דינו – מאסר שש עשרה שנים.

ד ב ר י ה ס ב ר

- חטיפה לשם חבלה או עבירת מין**
374. החוטף אדם כדי שיהיה נתון לחבלה חמורה, למגע מיני אסור או להי זנות והחוטף אדם בידיעה שהחוטף יהיה נתון במצב כאמור, דינם – מאסר עשרים שנים.
- הסתרת חטוף**
375. המסתיר או כולא אדם באיסור בידיעה שהוא נחטף, דינו כאילו חטף את האדם באותה כוונה, ידיעה או מטרה שהיו לו בהסתרת האדם או בכליאתו.
- סעיף 8 הסחר בבני אדם הופך את האדם שלגביו מבוצע הסחר לעבד שכמוהו כחפץ עובר לסוחר. במצב המשפטי הקיים אין סעיף עבירה המבטא את חומרתו של מעשה זה. סעיף 376 לחוק העונשין בנוסחו הקיים מחטיא מטרה זו הן במינוח והן בעונש המרבי שלצדו זה לשונו:**
- ”עבודת כפייה**
376. הכופה שלא כדין אדם לעבוד שלא מרצונו, דינו – מאסר שנה.”
- מוצע להחליף את נוסח הסעיף האמור ולהשתמש במונח “עבדות” במקום המונח “עבודת כפייה” כדי להמחיש את הגרעין הקשה של התופעה, שהוא כפייה לעבדות שמשמעותה שלילת חופש הבחירה של האדם או צמצומו במידה ניכרת, והפעלת סמכויות המופעלות בכלל כלפי קניין, כלפי אותו אדם.
- מוצע להגדיר את המונח “עבדות” בהתאם להגדרת המונח באמנות בין-לאומיות ובחוק לדוגמה בארצות
- לפיכך מוצע, בסעיפים 5 ו-6 להצעת החוק, לאחד את סעיפים 371, 372 ו-374 לחוק העונשין, העוסקים בחטיפות הנעשות למטרות חמורות במיוחד, לסעיף מורחב אחד שענינו חטיפה בנסיבות מחמירות, אשר יחול כאשר החטיפה בוצעה לשם אחת מהמטרות ההופכות את עבירת החטיפה לחמורה יותר, כפי שנעשה לעתים במסגרת ביצוע סחר בבני אדם, או שהחטיפה מעמידה את החטוף בסכנה של אחת מאותן מטרות. בין שאר המטרות כאמור מוצע לכלול נטילת אבר מאברי גופו של החטוף, נטילת ילדו, הבאתו לעבדות או לעיסוק בזנות והשתתפות בפרסום תועבה או בהצגת תועבה; מטרות אלה מותאמות לתבניות ההתנהגות המאפיינות את פעולות הסחר בבני אדם.
- עוד מוצע, בסעיף 7 להצעת החוק, להחליף את נוסח סעיף 375 לחוק העונשין, העוסק בהסתרת חטוף ולהבהיר שהמסתיר חטוף או כולא אותו ייאשם בעבירה עצמאית שדינה כדין חטיפה. טכניקה זו נועדה לקטוע את שרשרת החטיפה או הסחר, על ידי קביעה חד משמעית שכל מי שמסתיר חטוף או כולא אותו הוא מבצע עיקרי הצפוי לאותו עונש הקבוע לעבירת החטיפה.
- וזו לשונם של סעיפים 371, 372, 374 ו-375 לחוק העונשין, שמוצע לבטלם או להחליפם:
- ”חטיפה לשם כליאה**
371. החוטף אדם בכוונה שייכלא שלא כחוק, דינו – מאסר עשרים שנים.
- חטיפה לשם רצח או סחיטה**
372. החוטף אדם כדי לרצחו או כדי להעמידו בסכנת רצח, או חוטף אדם כדי לסחוט או לאיים, דינו – מאסר עשרים שנים.

(ב) בסעיף זה, "עבדות" – מצב שבו מופעלות כלפי אדם סמכויות המופעלות ככלל כלפי קנינו של אדם.

9. בסעיף 376 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) העושה כלפי אדם מעשה כאמור בסעיף קטן (א) לשם אחד מהמפורטים בפסקאות (1) עד (6) של סעיף 377(א) או העושה כלפי אדם מעשה כאמור ומעמידו בכך בסכנה של אחד מהמפורטים באותן פסקאות, דינו – מאסר שבע שנים."

10. אחרי סעיף 377 לחוק העיקרי, לפני הכותרת "סימן ה': תקיפה" יבוא:

"סחר בבני אדם 377א. (א) הסוחר באדם לשם אחד מאלה או הסוחר באדם ומעמידו בכך בסכנה של אחד מאלה, דינו – מאסר שש עשרה שנים:

(1) נטילת אבר מאברי גופו;

(2) הולדה של ילד ונטילתו לאחר מכן;

(3) הבאתו לידי עבדות;

ד ב ר י ה ס ב ר

עונש זה הוא לעונש הקבוע בסעיף 203 לחוק העונשין, כנוסחו היום, ולעונש הקבוע בסעיף 377 המוצע למבצע עבירה של סחר בבני אדם.

סעיף 9 סעיף 376 לחוק העונשין, שענינו עיכוב דרכון, קובע כי מי שמעכב תחת ידו, שלא כדין, תעודת מסע או תעודת זהות של אדם אחר, דינו – מאסר שנה. מוצע להוסיף לסעיף האמור עבירה נוספת של עיכוב דרכון בנסיבות מחמירות, שדינה מאסר שבע שנים. זאת, כדי לבטא את החומרה שבשימוש בעיכוב תעודה מזהה של נפגע סחר בבני אדם והגבלת חופש התנועה שלו שנועדו להקל על המשך ביצוע עבירות חמורות אלה.

סעיף 10 לסעיף 377 המוצע

מוצע להחליף את ההוראה הקיימת כיום בסעיף 203 לחוק העונשין האוסרת על סחר בבני אדם לעיסוק בונות, ולקבוע הוראה רחבה יותר בסעיף 377 המוצע שתאסור על סחר באדם כדי שיהיה נתון באחד מהמצבים המפורטים בסעיף ובהם עבדות, נטילת אבר מאברי גופו, הולדת ילד ונטילתו לאחר מכן וביצוע עבירת מין בו.

מוצע למקם את ההוראה המוצעת בסימן ז' לפרק י' שבחלק ב' לחוק העונשין, העוסק בפגיעות בחירות, שכן מדובר בתופעה הפוגעת בצורה חמורה ביותר בחירותו של אדם.

ההוראה המוצעת נועדה לשרת שתי מטרות: האחת, התאמת החקיקה הישראלית לפרוטוקול בדבר מיגור הסחר, המחייב את המדינות שהן צדדים לו לקבוע כעבירות פליליות סחר בבני אדם למטרות ניצול מיני, שעבוד, עבדות או נטילת אברים מן הגוף (סעיף 3 לפרוטוקול) והשניה, מאבק בתופעה של סחר בבני אדם בישראל, תוך הפקת לקחים מבעיות שהתעוררו במהלך יישום סעיף 203(א) לחוק העונשין.

הברית בענין סחר בבני אדם (למשל, 'League of Nations' Slavery Convention of 1926; Supplementary Convention on the Abolition of Slavery, the Slave Trade and Institutions and Practices Similar to Slavery of 1956) וכמו כן ראה U.S. Model Law to Combat Trafficking in Persons, זאת, כדי להנחות את בתי המשפט ולאפשר להם לאבחן בין מקרים של עבודה בתנאים לא הוגנים לבין עבדות. מטבע הדברים, ההגדרה אינה יכולה להיות מפורטת מדי, שכן היא אמורה לחול על מרחב התופעות שיש בהן הפעלת סמכויות קניניות כלפי אדם.

הסעיף בנוסחו המוצע מאפשר הבאת מגוון רחב של ראיות נסיבתיות כדי להוכיח קיומה של עבדות, לרבות "שעבוד חבולת": דפוס שבמסגרתו הכופה אדם לעבדות גובה מאותו אדם את הוצאות הבאתו לארץ היעד וכן דמי מחיה, בלבלה ודיוור באופן שרירותי ובלא שיש לאותו אדם אפשרות של בקרה על תקופת החוב או סכומו. בדרך זו, ככלל האדם אינו מקבל תמורה בעד עבודתו במשך תקופה מסוימת ויש שהוא ממשיך לקבל תשלום ועום גם לאחר מכן.

כדי להוציא מגדר העבירה תופעות פחות חמורות של העבדה בתנאים לא רווחיים או לא כדאיים, מוצע לפרט את דרכי הכפייה לעבדות: שימוש בכוח, או הפעלת אמצעי לחץ אחרים או איום באחד מאלה. המונח "אמצעי לחץ אחרים", הקיים כבר היום בסעיפים אחרים בחוק העונשין (ראה למשל סעיף 203(ב)1) לחוק העונשין), הוא רחב דיו כדי להכיל מקרים רבים של הפעלת לחץ שאינו בהכרח לחץ פיזי, לשם כפייה לעבדות.

התיקון המוצע יביא להתאמת הוראות חוק העונשין לפרוטוקול בדבר מיגור הסחר המפרט שרשרת של אמצעים פסולים שבהם משתמשים הסוחרים בבני אדם כדי לגייס את קרבנותיהם (סעיף 3 לפרוטוקול). מוצע לקבוע עונש מרבי של 16 שנות מאסר למי שכופה אדם לעבדות. בהגדרתה המוצעת, זאת כדי להדגיש את חומרת העבירה.

- (4) הבאתו לידי מעשה זנות;
- (5) הבאתו לידי השתתפות בפרסום תועבה או בהצגת תועבה;
- (6) ביצוע עבירת מין בו.
- (ב) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (א) כלפי קטין, דינו של עובר העבירה – מאסר עשרים שנים.
- (ג) המתווך לסחר באדם כאמור בסעיף קטן (א), בין בתמורה ובין שלא בתמורה, דינו כדין הסוחר באותו אדם.
- (ד) בסעיף זה, "סחר באדם" – מכירה או קנייה של אדם או עשיית עסקה אחרת באדם, בין בתמורה ובין שלא בתמורה.
- 377ב. (א) הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 371 או 377א, לא יפחת עונשו מרבע העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו.

עונש מזערי
לעבירות חטיפה
וסחר בכני אדם

ד ב ר י ה ס ב ר

שבפסק הדין בוריסוב, אין צורך להוכיח יסוד זה לגבי העושה עסקה אחרת.

– הבהרת אחריות המתווך בעסקת הסחר: מעצם טיבה עבירת סחר מצריכה השתתפותם של כמה גורמים כדי להשלים את העבירה. כך למשל, נוטלים בה חלק מפרסמי מודעות בדבר "הזדמנויות עבודה" במדינת המקור, המשכנעים את הקרבנות הפוטנציאליות לנסוע למרחקים כדי להפיש עתיד טוב יותר, מזייפי תעודות, מתכנני מסלולי כניסה לארצות המעבר והיעד, מסיעי הקרבנות למדינות המעבר והיעד, מי שמקבל את אותם קרבנות בארצות המעבר והיעד, הקונים ובעלי תפקידי משנה כמו נהגים וקופאים. בדיונים משפטיים בקשר לעבירות לפי סעיף 203א לחוק העונשין, בנוסחו היום, מתעוררות לא פעם שאלות בנוגע לחלקם של משתתפים אלה בביצוע העבירה. ככלל שאלות אלה זוכות להכרעה בהתחשב בנסיבות המקרה.

סעיף 377א(ג) המוצע מייחד את הדיבור על המתווך, להבדיל ממשתתפים אחרים, ומבהיר כי דינו כדין סוחר, כלומר הוא נחשב כמבצע עיקרי של העבירה. עוד מוצע להבהיר שעבירת התיווך יכולה להתקיים בין אם הועברה תמורה בעד התיווך ובין אם לאו, וזאת ברוח פסק דין בוריסוב ולאור פסק דין ע"פ 7757/04 בורשטיין נ' מ"י, מיום 23.2.05 (פורסם בדינים עליון, כרך ע"א, 585), שם נקבע שתיווך אינו מחייב העברת תמורה.

סעיף 377א(ד) המוצע מבטא את החומרה המיוחדת שבביצוע עבירת סחר נגד קטין ובכך מיישם את גישת הפרוטוקול בדבר מיגור הסחר בילדים.

לסעיף 377ב המוצע

מוצע לחייב, לענין עבירות חטיפה בנסיבות מחמירות (סעיף 371 לחוק העונשין בנוסחו המוצע) ועבירות סחר בכני אדם (סעיף 377א המוצע), הטלת עונש מזערי של רבע מהעונש המרבי שנקבע לאותן עבירות, וכן ולקבוע שעונש המאסר לא יהיה, בהעדר טעמים

מוצע להשתמש במונח "סוחר באדם", ולהגדיר את המונח "סחר" בצורה רחבה הכוללת מכירה, קנייה או עסקה אחרת באדם, בתמורה או שלא בתמורה. הגדרה רחבה זו נועדה להבהיר שאין זה חשוב מה סוג העסקה הנעשית באדם ואם היא עומדת בקריטריונים של מכר במשפט האזרחי, שכן ההגדרה חלה גם לגבי עסקאות בלא תמורה דוגמת העברת בני אדם ב"מתנה" או ב"השאלה". בכך תואמת ההצעה את רוח פסיקת בית המשפט בפסק הדין ע"פ 11196/02 פרודנטל נ' מדינת ישראל (פורסם בפר"י נז(6) 40), שלפיה כל עסקה שנועדה ליצור מערכת יחסים רכושית שבה אדם אחד רוכש זכויות באדם אחר היא בגדר עבירת הסחר.

הנסיגה בניהול תיקים בעבירת סחר בכני אדם לעיסוק בזנות, מלמד על כמה בעיות שמוצע לפתור אותן, כמפורט להלן:

– הוכחת יסוד התמורה: בסעיף 203א(א) לחוק העונשין, המונחים "מוכר או קונה" מוגדרים כ"תמורת כסף, שווה כסף, שירות או טובת הנאה אחרת". בפסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע בת"פ 910/02 מדינת ישראל נ' דושק (פורסם בדינים ועוד מחוזי, ל"ג(7) 845), הנאשם זוכה מעבירת סחר בכני אדם לעיסוק בזנות מאחר שלא הוכח יסוד התמורה, וזאת על אף שהוכחו נסיבות שמהן היה ניתן ללמוד על שליטת הנאשם במכלול תנאי חייהן של המתלוננות. אמנם בערעור על פסק הדין, דחה בית משפט העליון בפסק דין בוריסוב, פרשנות מצדה זו וקבע שיש לפרש את יסוד התמורה בצורה רחבה כך שתספיק הוכחה שהיתה הסכמה על העברת הזכויות בגופו של אדם, אך, מכל מקום, יש מקום לתת ביטוי מפורש בחקיקה לפרשנות מרחיבה זו.

ברוח דברים אלה, מוצע בסעיף 377א המוצע להגדיר את המונח "סחר" בצורה רחבה הכוללת מכירה, קנייה או עסקה אחרת באדם, בתמורה או שלא בתמורה. בעוד שמטבע הדברים, יש צורך להוכיח את יסוד התמורה לגבי "מוכר" או "קונה", כמשמעותו לפי הפרשנות הרחבה

(ב) עונש מאסר לפי סעיף קטן (א) לא יהיה, בהעדר טעמים מיוחדים, כולו על תנאי.

377ג. (א) על חילוט רכוש בקשר לעבירה לפי סעיף 377א יחולו הוראות סעיפים 5 עד 7, 9, 13 עד 14(1) ו-15 עד 30 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003, לפי הענין ובשינויים המחוייבים.

(ב) החלטת בית המשפט על חילוט רכוש כאמור בסעיף קטן (א), תהיה אסמכתא בידי האפוטרופוס הכללי לתפוש את הרכוש המהולט; רכוש שחולט או תמורתו יועברו לאפוטרופוס הכללי ויופקדו על ידיו בקרן שינהל בכפוף לתקנות שיוחקנו לענין זה לפי סעיף קטן (ג)(1).

(ג) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת –

(1) יקבע בתקנות את דרכי הנהלת הקרן שהוקמה לפי סעיף קטן (ב). את השימוש שיעשה בנכסי הקרן ואת דרך חלוקתם למטרות אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

שניתן לחלט הוא צר בהיקפו. כמו כן, אין הוא מסמך בית משפט לתת סעדים ומנייים במקביל לחילוט.

לצד הוראות אלה קיימים כמה חוקים הקובעים הסדרי חילוט רכבים יותר המאפשרים חילוט רכוש רב היקף, לרבות רכוש שהוא שווה ערך לרכוש הקשור לעבירה ובנסיבות מסוימות אף רכוש של אדם שאינו האדם שהורשע בעבירה. בין חוקים אלה נמנים חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן – חוק איסור הלבנת הון), וחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003 (להלן – חוק ארגוני פשיעה). ניתן להחיל את הוראות החילוט שבחוקים כאלה על עברייני סחר בבני אדם המלבינים רכוש או המשתייכים לארגוני פשיעה. עם זאת, לא כל המקרים שבהם מתבצעת עבירת סחר בבני אדם מאפשרים חילוט רכוש במסגרת חוקים אלה.

מוצע לאמץ את ההסדר הקיים בחוק ארגוני פשיעה, שהוא רחב ומאוזן, ולהחילו, בשינויים המחוייבים, על עבירות הסחר בבני אדם. השינויים המחוייבים כוללים הפניה לעבירות על סעיף 377א לחוק העונשין במקום הפניה לעבירות שבחוק ארגוני פשיעה.

עוד מוצע לאמץ הסדר הדומה להסדר שבסעיפים 36 עד 36 לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג-1973 (להלן – פקודת הסמים המסוכנים), ולאפשר שימוש בכספי חילוט ובקנסות המוטלים בשל ביצוע עבירות לפי סעיף 377א המוצע למטרות הקשורות למיגור ולמניעת אותן עבירות.

מוצע לקבוע שלוש מטרות המצדיקות שימוש בכספי הקרן:

– פעולות לשם שיקום קרבנות הסחר, הטיפול בהם וההגנה עליהם;

– פעולות לשם מניעת ביצוע עבירות הסחר בבני אדם, לרבות באמצעות בקרה על גבולות המדינה ועריכת מבצעי מידע בקרב הציבור בישראל, שהיא ארץ יעד

מיוחדים, כולו על תנאי. הוראה זו נועדה להנחות את בתי המשפט בקשר לחומרת עבירות אלה. עם זאת, מוצע להסמיך את בית המשפט להקל בעונש מטעמים מיוחדים שיירשמו. הוראה זו דומה לסעיף 355 לחוק העונשין, המחייב קביעת עונש מערי בעבירות מין המורות. ברוח דברים אלה, מוצע בסעיף (2) להצעת החוק לבטל את סעיף 203א(ג) לחוק העונשין הקובע עונש מערי רק לעבירת סחר בבני אדם לעיסוק בזנות.

לסעיף 377 המוצע

תופעת הסחר בבני אדם משגשגת בעיקר בשל רווחיותה. מדובר ב"עסק" עם השקעות קטנות יחסית שבעדן רווחים עצומים. לפיכך, כדי למגר את התופעה, יש לנקוט אמצעים הפוגעים בכיסם של הסוחרים.

ברוח דברים אלה ניתן למצוא הכרה במרכזיותו של החילוט ככלי למיגור הפשיעה המאורגנת בסעיף 12 לאמנת האו"ם נגד פשיעה מאורגנת בין לאומית (United Nations Convention against Transnational Organized Crime) שהפרוטוקול בדבר מיגור הסחר הוא תוספת לה. סעיף זה מטיל חבות על המדינות שהן צדדים לאמנה לאמץ, בהיקף הנרחב ביותר המשתווה עם שיטותיהן המשפטיות, צעדים הנחוצים כדי לאפשר חילוט של רכוש הקשור לעבירה, לרבות סעדים זמניים.

החקיקה הקיימת בישראל נותנת מענה חלקי לסוגיה זו. במה שנוגע להסדרי חילוט כלליים, חל סעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), התשכ"ט-1969, שענינו צו חילוט, הפותח פתח מצומצם יחסית לחלט רכוש על ידי צו בית המשפט במסגרת גזר הדין לגבי חפץ שנעשתה בו או לגביו עבירה, כשהאדם שהורשע בעבירה הוא בעל החפץ. סעיף זה אינו מאפשר חילוט רכוש שלא אגב ניהול הליך פלילי וכמו כן הרכוש

² ס"ח התשס"ג, עמ' 502.

(א) הגנה על נפגעי עבירה לפי סעיף 377א, טיפול בהם ושיקומם;

(ב) מניעת ביצוע עבירות לפי סעיף 377א;

(ג) אכיפת האיסור על ביצוע עבירות לפי סעיף 377א;

(2) רשאי לקבוע הוראות לביצוע סעיף זה, לרבות בדבר סדרי דין בענין בקשה לצו חילוט בהליך פלילי או אזרחי, הליכים לשמיעת התנגדויות לחילוט, בקשה למתן סעדים לשמירת רכוש, סעדים זמניים, עיון חוזר, ערעור, והדרכים למימוש החילוט, לניהול הנכסים ולמתן הודעות לטוענים לזכות ברכוש.

(ד) קנס שהטיל בית המשפט בשל עבירה לפי סעיף 377א יופקד בקרן שהוקמה לפי סעיף קטן (ב)."

תיקון חוק בתי המשפט

11. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984³ –

(1) בסעיף 68(ב) –

(א) בפסקה (4), בסופה יבוא "(בסעיף קטן זה – חוק העונשין)";

(ב) אחרי פסקה (8) יבוא:

"(9) לשם הגנה על ענינו של נפגע עבירה לפי סעיף 377א לחוק העונשין:"

(2) בסעיף 70(ג), במקום "סעיפים 345 עד 358, סעיף 360 וסעיפים 208 עד 214" יבוא "סעיפים 208, 214, 345 עד 352 ו-377א".

ד ב ר ו ה ס ב ר

המדינות שהן צדדים לאמנה להגן על פרטיות קרבתות הסחר בבני אדם, ככל שניתן במסגרת המשפט המקומי (סעיף 16) (פרוטוקול).

לפסקה (2) המוצעת

מוצע לתקן את סעיף 70 לחוק בתי המשפט, שענינו איסור פרסומים, ולאסור בסעיף קטן (ג) על פרסום שמו של קטין שהוא נפגע עבירת סחר בבני אדם, תמונתו, מענו או פרטים אחרים העשויים להביא לזיהויו, בלי רשות בית המשפט. הוראה זו נועדה להושיט הגנה מיוחדת לנפגע שהוא קטין מפני נזק נפשי נוסף בעקבות פרסום פרטיו, מעבר לנזק המהותי שנגרם לו מעצם ביצוע העבירה. הגנה זו נדרשת מפאת הבושה והטראומה המלוות נפגעי עבירת סחר בבני אדם, בדומה לנפגעי עבירות מין, התיקון המוצע מתיישב גם עם דרישות הפרוטוקול בדבר מיגור הסחר, הקובע, כאמור, שעל המדינות שהן צדדים לו להגן על פרטיות נפגעי העבירה ועל זיהויים בהליכים משפטיים ככל שניתן במסגרת המשפט המקומי (סעיף 16) (פרוטוקול). כמו כן הוא עולה בקנה אחד עם הפרוטוקול בדבר מיגור הסחר נגד ילדים המחייב את המדינות שהן צדדים לו לאמץ צעדים כדי להגן על פרטיותו וזיהויו של קטין שהוא נפגע סחר (סעיף 8 (e) לפרוטוקול).

אגב תיקון זה, מוצע לבצע תיקון טכני בסעיף 70(ג) האמור, ולבטל את ההפניות שבו לסעיפים בחוק העונשין, אשר בוטלו במשך השנים (סעיפים 356 עד 360 וכן סעיפים 209 עד 213).

לסחר בבני אדם, כדי לצמצם את הביקוש, ובקרב הציבור בארצות המעבר והמקור – כדי לצמצם את ההיצע;

– פעולות של רשויות אכיפת החוק בישראל, לרבות המשטרה ורשות המסים בישראל, לשם אכיפת האיסור על סחר בבני אדם.

מטרות אלה משקפות את התפיסה הבינלאומית לגבי הצעדים המרכזיים הדרושים כדי להיאבק בתופעת הסחר בבני אדם: הגנה על קרבתות העבירות, נקיטת אמצעי מניעה נגד הסחר ואכיפת החוק האוסר עליו.

אמצעים אלה מכונים, ברוח מחלקת המדינה של ארצות הברית על סטטוס המאבק נגד הסחר בבני אדם במדינות העולם – The three Ps: (Prevention, Protection – and Prosecution).

סעיף 11 לפסקה (1) המוצעת

מוצע לתקן את סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט ולהסמיק את בית המשפט לדון בדלתיים סגורות, אם ראה צורך בכך לשם הגנה על ענינו של נפגע עבירת סחר בבני אדם, וזאת בדומה להוראה לענין הגנה על מתלונן או נאשם בעבירת מין שבפסקה (5) של אותו סעיף. הצורך בהגנה זו נובע מחשש שנפגע עבירה כאמור יירתע מלהעיד מפאת הבושה תיקון זה עולה בקנה אחד עם הוראות הפרוטוקול בדבר מיגור הסחר ולפיהן על

³ ס"ח התשמ"ד, עמ' 298.

- תיקון חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, בסעיף 21(א)(1)(ג), אחרי פסקה (5) ולפני הסיפה החל במילים "חוקה כי" יבוא:
- "(6) עבירה לפי סעיף 377 לחוק העונשין, התשל"ז-1977."
- תיקון חוק עזרה משפטית בין מדינות
12. בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, בסעיף 21(א)(1)(ג), אחרי פסקה (5) ולפני הסיפה החל במילים "חוקה כי" יבוא:
- "(6) עבירה לפי סעיף 377 לחוק העונשין, התשל"ז-1977."
13. בחוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1998, בתוספת השניה –
- (1) בפרט 2, ברישה, אחרי "חוק העונשין, התשל"ז-1977" יבוא "(בתוספת זו – חוק העונשין)";
- (2) אחרי פרט (ט) יבוא:
- "(י) עבירות לפי סעיף 377 לחוק העונשין."

ד ב ר ו ה ס ב ר

(כך למשל בהחלטות בענין בש"פ 7542/00 חנוכוב נ' מדינת ישראל (פורסם בדינים עליון נח, 474), בש"פ 291/01 רביאי נ' מדינת ישראל (פורסם בדינים עליון נח, 840) ובש"פ 460/01 מטטוב נ' מדינת ישראל (פורסם בדינים עליון נח, 855), שבהן לא ראה בית המשפט העליון במעצר בית חלופת מעצר הולמת שתמנע המשך פעילות פלילית או חשש להימלטות).

סעיף 13 מוצע להסמיך בית משפט בישראל לאכוף צו חילוט זר לגבי רכוש הנמצא בישראל והנוגע לעבירות סחר בבני אדם לפי סעיף 377 לחוק העונשין בנוסחו המוצע, וכן להסמיך את שר המשפטים לפנות למדינה אחרת בבקשה לאכוף צו חילוט רכוש שניתן בישראל בנוגע לעבירות כאמור לגבי רכוש הנמצא באותה מדינה. זאת באמצעות תיקון התוספת השניה לחוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1998, והוספת עבירת סחר בבני אדם לרשימת העבירות המנויות בה.

כיום מנויות בתוספת השניה לחוק האמור, בין השאר, עבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים, עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, עבירות שיש להן זיקה לפעילות טרור ושמבצע העבירה מודע לאותה זיקה ועבירות לפי חוק מאבק בארגוני פשיעה. המשותף לעבירות אלה הוא אופיין הביין-לאומי וחשיבות שיתוף הפעולה הביין-לאומי במיגורן. מאחר שהיבטים אלה קיימים גם בעבירות הסחר בבני אדם, מוצע להוסיף לרשימה שבתוספת האמורה, ובכך להגביר את שיתוף הפעולה בין מדינת ישראל למדינות אחרות בכל הקשור לאכיפת האיסור על ביצוע עבירות סחר בבני אדם, שהן, כאמור, עבירות בעלות אופי ביין-לאומי. התיקון עולה בקנה אחד עם מחויבות מדינת ישראל לפי הפרוטוקול בדבר מיגור הסחר.

סעיף 12 סעיף 21 (א) (1) (ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, שענינו מעצר לאחר הגשת כתב אישום, קובע בסעיף קטן (א)(1)(ג) כי במקרים שבהם הואשם נאשם באחת מהעבירות המפורטות בסעיף, חוקה כי קיים יסוד סביר לחשש שהוא יסכן את ביטחונו של אדם, את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה; ואלה העבירות: עבירה שדינה מיתה או מאסר עולם, עבירת ביטחון כאמור בסעיף 35(ב) לחוק העונשין, עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים למעט עבירה הנוגעת לשימוש בסם או להחזקת סם לשימוש עצמי, עבירה שנעשתה באלימות המזדה או באכזריות או תוך שימוש בנשק קר או חם ועבירת אלימות בלבן משפחה. עבירות אלה מתאפיינות בחומרה מיוחדת או בחשש מיוחד להיותו של הנאשם מועד להמשך פעילות פלילית.

מוצע להוסיף לרשימת העבירות האמורות גם עבירה של סחר בבני אדם לפי סעיף 377 לחוק העונשין בנוסחו המוצע, שאף היא מתאפיינת במאפיינים דומים.

יצוין כי לפי המצב המשפטי הקיים, בית המשפט העליון נוהג לעצור עד תום ההליכים נאשמים בעבירה של סחר בבני אדם לעיסוק בזנות לפי סעיף 203 לחוק העונשין בנוסחו היום. אמנם נפסק, שאין מדובר בעבירה עם חוקת מסוכנות אלא אם כן היא מלווה באלימות, ואולם אם מתוך נסיבות המקרה ניתן ללמוד על חשש להמשך הפעילות הפלילית או חשש להימלטות מאימת הדין, יש עילה למעצר עד תום ההליכים (ראה למשל בש"פ 9274/01 מדינת ישראל נ' עמי ישי (פורסם בדינים עליון ס', 474)). ואכן בחלק ניכר מההחלטות של בית המשפט העליון, הוא הורה על מעצר עד תום ההליכים

⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 356.

